

**EESTI AUDIOVISUAALAUTORITE LIIDU
2022 AASTA LÄBIPAISTVUSARUANNE**

SISSEJUHATUS

Käesolev Eesti Audiovisuaalautorite Liidu (edaspidi EAAL) läbipaistvusaruanne on koostatud perioodi 01. jaanuar 2022 – 31. detsember 2022 kohta.

EAAL läbipaistvusaruande koostamisel on lähtunud autoriõiguse seaduse (edaspidi AutÕS) §79/16 sätetest ja justiitsministri 21.06.2016 määrusest nr 15 „Kollektiivse esindamise organisatsiooni läbipaistvusaruandes esitatav teave“. Läbipaistvusaruanne on koostatud olemasoleva teabe ja finantsandmete põhjal sellise detailsusega, mis tagaks selle vastavuse parimal võimalikul viisil läbipaistvusaruande osas kehtestatud tingimustele.

EAAL õiguslik ja juhtimisstruktuuri üldine kirjeldus

EAAL on mittetulundusühing, mille asutamise, tegevuse ja lõpetamise suhtes kohaldatakse mittetulundusühingute seadust autoriõiguse seadusest tulenevate erisustega. EAAL asutati 02.07.1999.

Eesti Audiovisuaalautorite Liit (EAAL) on audiovisuaalsete teoste autorite ja nende pärijate varaliste õiguste kollektiivse esindamise organisatsioon.

EAALi eesmärkideks on audiovisuaalsete teoste autorite (edaspidi autorid) autoriõiguste ühine teostamine ja kaitse ning autoritasude kogumine ja väljamaksmine kooskõlas autoriõiguse seaduse ja EAAL põhikirjaga; autorite kaabelvivõrgu vahendusel taas-ülekanndmise õiguse teostamine; oma liikmete muude autoriõiguse seadusest tulenevate õiguste teostamine ning kaitse.

EAALi suurim koostööpartner on Eesti Autorite Ühing (edaspidi EAÜ), kes 2003. aastal sõlmitud koostöölepingu alusel esindab EAAL-i järgmistes toimingutes - peab arvestust audiovisuaalteoste kasutamise üle, sõlmib lepinguid teoste kasutajatega (näiteks telekanalid ja voogedastusplatvormid), esitab kasutajatele neilt laekunud programmiaruanndluse alusel arveid ning maksab välja Jaotusfondi kogutud autoritasud EAAL-i liikmetele vastavalt EAAL-i üldkogul otsustatud jaotuspõhimõtetele. Nende tegevuste eest saab EAÜ lepingujärgset vahendustasu ning Jaotusfond moodustub kõigist AV-teoste kasutamise eest kogutud honoraridest, millest on maha arvatud vahendustasu ning riiklikud maksud. Lisaks on EAÜ ülesanne hallata EAAL-i liikmetest autorite ja nende teoste andmebaasi. EAÜ esindab EAAL-i ka juriidilistes vaidlustes ja läbirääkimistes (näiteks erakopeerimise tasu kohtuvaidlus aastate 2014-2018 kohta).

EAAL-i liikmeteks on füüsilised isikud, kes on juhatuse otsusega liidu liikmeks vastu võetud. Audiovisuaalse teose autorid ja nende õigusjärglased võivad oma õigusi teostada ka liiduga sõlmitud lepingu (kliendilepingu) alusel, olemata liidu liikmeks. Liikmete hulk 2023 maikuu seisuga on 454, nende hulgas 33 surnud autorit.

Audiovisuaalse teose autorid on liikmed seni, kuni pärijad ei ole EAALile esitanud pärimisdokumente. Kui surnud liikme pärijaga sõlmitakse kliendileping, muutub surnud autori staatus liikmest kliendiks. EAAL on volitanud EAÜ-d sõlmima koostöölepinguid ka teiste riikide audiovisuaalautoreid esindavate organisatsioonidega. Ülevaate välisühingutest, kellega on sõlmitud lepingud, leiab siit:

<https://www.eau.org/see-on-eau/esindatud-valisuhingud/audiovisuaalautorite-uhingu-d/>

EAAL kõrgeimaks organiks on selle liikmete üldkogu, mis toimub korralisena üks kord kalendriaastas. Üldkoosolek võtab vastu otsuseid kõikides EAAL juhtimise küsimustes, mida ei ole seaduse või põhikirjaga antud juhatuse pädevusse. Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus seaduses ja põhikirjas ettenähtud juhtudel ja korras. Erakorraline üldkoosolek toimub vastavalt vajadusele siis, kui EAAL huvid seda nõuavad. Läbipaistvusaruande perioodil toimus EAAL-s üks korraline üldkoosolek 14.06.2022.

EAAL täidesaatev juhtorgan on liidu juhatus, mille liikmed valib üldkogu. Juhatus viib ellu üldkogu otsuseid, esindab ja juhhib liitu ning korraldab liidu tegevust. Juhatus valib oma liikmete seast esimehe, kes juhhib ja korraldab juhatuse tööd.

Alates 29.06.2021 kuulub EAAL juhatusse 7 liiget koosseisus: Liina Trishkina-Vanhatalo (juhatuse esinaine), Mait Mäekivi, Eeva Mägi, Ülo Pikkov, Marianna Kaat, Hele-Riin Pihel ja Kaupo Kruusiauk. Järgmised juhatuse valimised toimuvad 2024. aastal.

Järelevalvet EAAL juhatuse tegevuse üle teostab revisjonikomisjon, mille liikmed valitakse kolmeks aastaks EAAL üldkoosoleku poolt. Revisjonikomisjoni kuulub kolm liiget koosseisus Marta Pulk, Martti Helde ning Kerdi Kuusik-Oengo.

Riiklikku järelevalvet nõuete osas, mida EAAL peab oma tegevuses järgima autoriõiguse seaduse alusel, teostab Eesti Patendiamet.

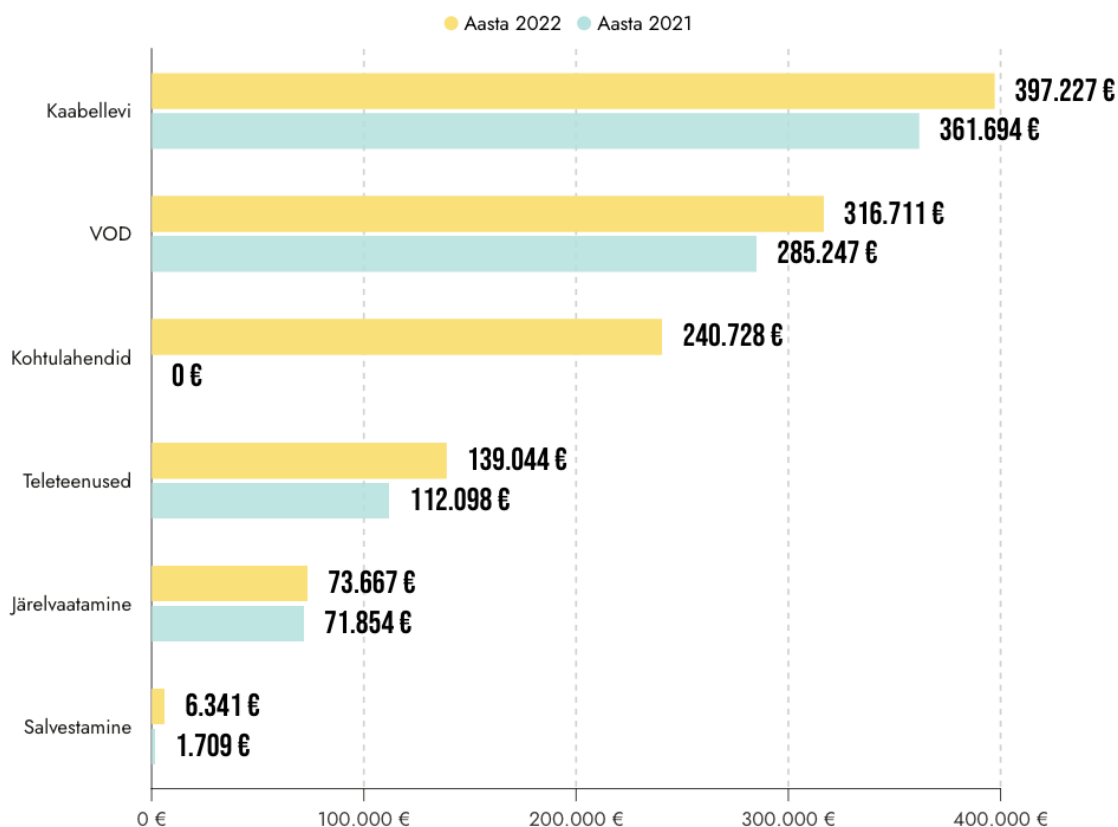
Üksuseid, mida EAAL omab või kontrollib otseselt või kaudselt, täielikult või osaliselt, aruande perioodil ei olnud.

Läbipaistvusaruande perioodil ei ole EAÜ EAAL-i esindajana keeldunud sõlmimast ühtegi litsentsilepingut. Kõik kasutajad, kes on pöördunud EAÜ poole sooviga saada luba või sõlmida leping EAÜ poolt esindatud õiguste omajate audiovisuaalteoste kasutamiseks valdkonnas, mida EAÜ EAAL-i esindajana teostab ning kes on aktsepteerinud EAÜ poolt vastavas kasutusvaldkonnas või -viisi puhul rakendatavaid tasu määrasid, on EAÜ-lt vastava loa saanud.

FINANTSTEAVE

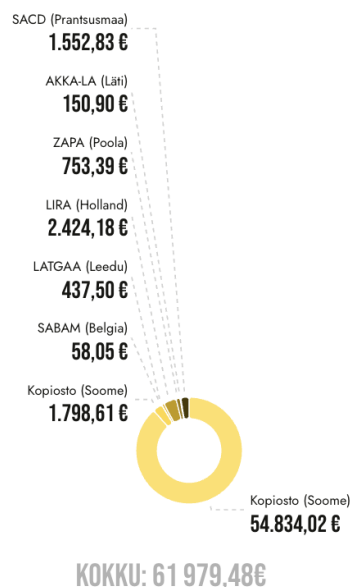
Kõik laekunud tulud

2022. aasta eest on EAÜ poolt AV-teoste kasutajatele esitatud arveid kokku 1 173 717,78 euro eest, millest 932 990,02 olid litsentsitasud ning 240 727,76 eurot on kohtuvaidlustes saavutatud kompromisside summa. 2023. aasta maikuuks on kõik arved laekunud.

Laekumised välisriikidest

Laekumiste kogusummast 61 979,48 eurot ehk 5,2% moodustasid välisriikidest kogutud litsentsitasud. Märkimisväärne tõus võrreldes 2021. aastaga, mil vastav summa oli 16 179,17 eurot, on seotud Kopiosto poolt teostatud suurema väljamaksega, mis sisaldab pikema perioodi (2000-2016) vältel kogutud litsentsitasusid ETV programmi näitamise eest Soome televisioonis. Täpsem jaotus välisorganisatsioonide tasudest on märgitud joonisel:

Erakopeerimise hüvitis

Alates 2021. aasta II kvartalist teostatakse erakopeerimise tasu regulaarset seadmetepõhist kogumist. Kogutud fondi jaotamise jaotamise kollektiivse esindamise organisatsioonide (KEOde) vahel otsustab igal aastal Justiitsministeeriumi poolt juhitud jaotuskomisjon.

2022. aastal määrati jaotuskomisjoni poolt erakopeerimise hüvitisest EAALI osaks 275 036,67 eurot, mis peale 10% EAÜ vahendustasu eraldamist läheb Jaotusfondi ja makstakse liikmetele välja 2023. aastal. Hüvitise jaotuspõhimõtted EAALI liikmete vahel otsustatakse 2023. aasta korralisel üldkogul.

Laekumine jaotusfondi

Kõigist 2022. aasta laekumistest läheb Jaotusfondi 2023. aastal Eesti autoritele ja välisautoritele väljamaksmiseks 904 448,32 eurot, millele lisandub erakopeerimise tasu 247 533 eurot.

VÄLJAMAKSED

Vastavalt EAAL tasude jaotamise reeglitele toimub tasu maksmine peale audiovisuaalteose õiguste omaja ja EAÜ (EAAL-i esindajana) vahel liikme- või kliendilepingu sõlmimist. Üldjuhul makstakse tasusid välja üks kord aastas.

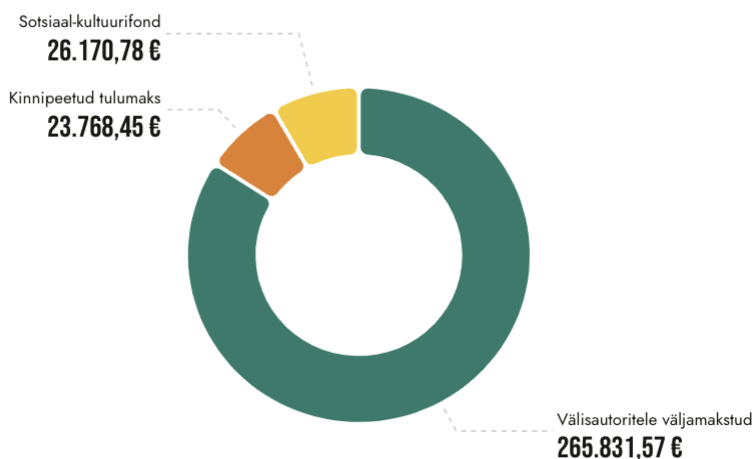
2022. aasta väljamaksed 2021. aastal kogutud honorarist

Kokku maksti 2022. aastal autoritasusid 405-le Eesti autorile 590 818,75 eurot.

Välisühingute autoritele kogutud summaks kujunes 315 769,80 eurot, millest peeti kinni sotsiaal-kultuurifondi summa 26 170,78 eurot (asub nn EAAL-i reservis EAÜ kontol), riikidevaheline tulumaks summas 23 767,45 eurot ning 21-le välisühingule kanti üle kokku 265 831,57 eurot.

VÄLISÜHINGUTE AUTORITELE KOKKU: 315 769,80€

Perioodi 2014-2021 erakopeerimise hüvitiste väljamaksed

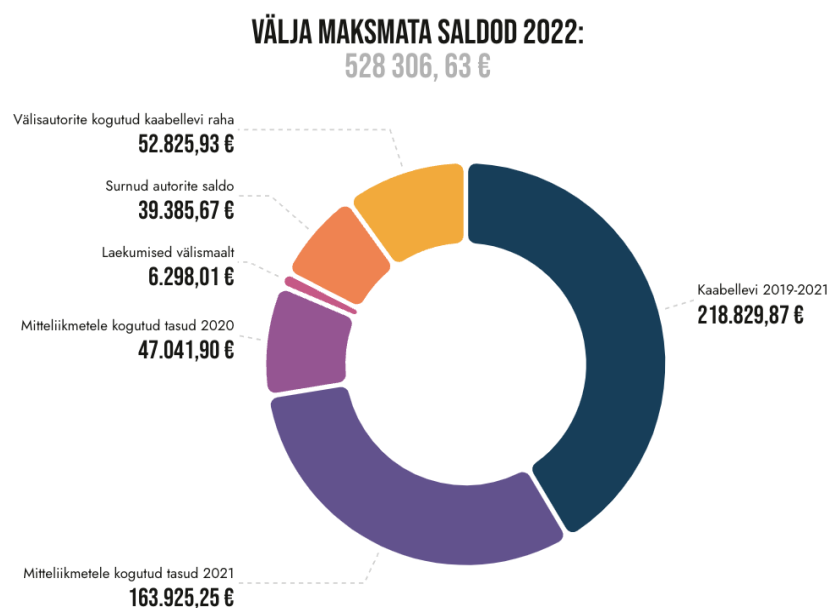
Lisaks litsentsitasudele maksti 2022. aastal erakorraliselt välja erakopeerimise kohtuhüvitise viimased osamaksed ning esimesed korralised erakopeerimistasud. Hüvitiste jaotusvõti põhines EAALI üldkogul 14.06.2022 kinnitatud põhimõtetel.

PERIOOD	HÜVITIS	SUMMA	VÄLJAMAKSE
2014-2018	Kohtuhüvitise II osamakse	75 893 €	01.07.2022
2019-2020	Hüvitis kohtuvälise kokkuleppe alusel	520 866,81 €	01.09.2022
2021 I kv	Hüvitis kohtuvälise kokkuleppe alusel	65 108,35 €	14.11.2022
2021 II-IV kv	Korraline erakopeerimistasu	220 681,20 €	14.11.2022

Kohtuhüvitis ning kokkuleppehüvitis maksti välja eesti autoritele. Alates 2021. II kvartalist korraliselt kogutav erakopeerimise tasu jaguneb eesti ja välisautorite vahel samadel alustel vastavalt sellele, kui suure protsendi moodustas vastava autori väljamakse selle aasta väljamaksete kogusummast.

Jaotamata tasud

Aruandeperioodi lõpul oli EAALI kontol jaotamata tulusid 528 306, 63 euro väärtuses.

Jaotamata tulud moodustavad:

- 2022. aastal laekunud kaabellevi kanalite litsentsitasu summas 52 825,93 eurot autorikategooriate eest, keda välisühingud ei esinda. Eestis kogutakse autoritasu vastavalt siinsele autoriõiguse seadusele ning Eesti autorite ring audiovisuaalteose puhul on seaduse järgi laiem kui paljudes välisriikides. Pärast põhjalikke arutelusid EAÜ ning juristidega, otsustas EAAL juhatus muuta välisautoritele kogutava summa väljamaksmist. Juhatus otsuse alusel tehakse väljamaksed välisriikidesse ainult vastava riigi kollektiivse esindamise organisatsioonide poolt esindatavatele autorikategooriatele. Ülejäänud tasud autorikategooriatele, mida vastav riik ei tunnista ega esinda, jäävad EAALi saldosse seadusega ettenähtud kolmeks aastaks.
- Perioodil 2019-2021 kogutud 218 829,87 eurot Eesti territooriumil kaabellevi edastatavate kanalite litsentsitasu, kellega puudub kontakt või leping (nt Venemaa, RAO). See summa läheb EAAL liikmete vahel jaotamisele ja väljamaksmisele 2023. Aastal.
- Alates 2019. aastast surnud liikmetele kogutud autoritasud summas 39 385,67 eurot. Lahkunud autorite honorarid hoitakse nimeliselt saldost kuni pärijate avalduse esitamiseni või kuni 3 aasta möödumiseni tasude kogumisest.
- Mitteliikmetele perioodil 2020-2021 kogutud tasud summas 210 967,15 eurot.

EAAL tasude jaotamise reeglite kohaselt kohustub EAAL kogutud tasud, millele õigust omavad audiovisuaalautorid kas pole EAAL-iga liikme- või kliendilepingut sõlminud või ei suudeta neid EAÜ ja EAAL-i püüdlustest hoolimata tuvastada, reserveerima kolmeks aastaks. Kui kolme aasta möödumisel alates reserveerimisest ei ole endiselt neid audiovisuaalautoreid tuvastatud või pole tuvastatud autor EAAL-iga sõlminud liikme- või kliendilepingut ja vastavaid õiguseid EAAL-is registreerinud, suunatakse tasud kas EAAL Ühisfondi või ümberjaotamisele EAAL-i liikmete vahel.

Käesoleval arveldusperioodil muudeti mitteliikmete tasude ümberjagamise süsteem regulaarseks: igal aastal jaotatakse liikmete vahel ära mitteliikmete saldost olevad summad, mille puhul on seadusega ettenähtud 3-aastane kinnipidamise periood läbi saanud.

Aruandeperioodi lõpul 31.12.2022 olid välja maksmata ka 2022. aasta laekumised välisriikidest summas 6298 eurot Eesti autorite teoste välismaal kasutamise eest. Need tasud maksti õigustatud autoritele välja veebruaris 2023 ning kajastuvad 2023. aasta tegevusaruandes.

VAHENDUSTASU KOGUMINE JA KASUTAMINE

EAÜ kogub AV projekti halduskulude katteks vahendustasu, mille maksimaalne määr kehtestatakse EAAL üldkogu otsusega. EAAL juhatusel on õigus EAÜ-ga läbi rääkida nimetatud maksimaalsest määrast väiksemat vahendustasu määra. EAÜ vahendustasu moodustub teenusepakujate ja teenuseliikide vahendustasude netosummade liitmisel. 2022.aastal olid vahendustasu määrad teenuseliigiti järgmised: tele ja VOD 25%, kaabellevi 12,5%, välislaekumised 2,5%.

Aruandeperioodil kujunes vahendustasu kogusummaks 253 506,78 eurot, millest omakorda eraldatakse 1/5 EAAL vahendustasuks. Vahendustasude kasutamine on detailsemalt välja toodud tabelite näol..

EAÜ vahendustasu kasutamine

ARTIKKEL	2022	2021
Tööjõukulud	47 066,53	52 502,66
Sh projektijuht	34 102,52	42 748,93
Muud maksud	18,18	46,46
Tarkvara arendus ja hooldus	23 748,01	2 776,20
Küte ja elekter	868,37	592,73
Valve	131,83	140,21
Telefon, side	64,77	81,79
Õigusabi	0	13,76
Post	149,02	174,21
Pangakulu	149,99	123,87
Esinduskulu	734,84	754,97
Kantseleikulu ja audit	1436,85	840,21
Kindlustus	35,45	83,39
Majandus- ja muud kulud	755,69	858,33
CISACi jm liikmemaksud	4 481,78	353,35
Koolitus	402,00	15,80
Komandeeringud	645,30	0
KULUD KOKKU	80 688,62	59 357,94
VAHENDUSTASU JÄÄK AV PROJEKTILT	105 204,58	78 411,04

EAAL vahendustasu kasutamine

ARTIKKEL	2022	2021
Tegevuskulud	7 950	6 343
Jagatud annetused ja toetused	12160	600
Tööjõukulud	36 044	31 402
Tööjõumaksud	9017	7 804
Muud kulud	31	1303
KULUD KOKKU	56 185	39 048
ARUANDEAASTA TULEM	-16 154	-5 657

Tegevuskulude alla arvestatakse muuhulgas organisatsioonide liikmemaksud (Society of Audiovisual Authors), koosolekuruumide rent, EAAL visuaalse identiteedi väljatöötamine ning kodulehe www.eaal.ee disain, arendus ja veebimajutus.

Aruandeperioodil lisandus EAALi üks palgaline töötaja - Liina Trishkina-Vanhatalo tegevjuhi rollis. Tegevjuhi koormuseks on 0,5 kohta. Töötasudeks arvestati 2022 aastal 9600 eurot ja maksudeks töötasult 3256 eurot.

Juhatuse esimehe tasuks arvestati 2022. aastal 3750 eurot ja maksud 1238 eurot. Juhatuse aseesimehe tasud olid summas 2806 eurot ja maksud 926 eurot. Juhatuse liikmetele arvestati tasusid summas 9503 eurot ja maksudeks 3133 eurot. Revisjonikomisjoni liikmetele arvestati tasusid summas 1369 eurot ja maksud 463 eurot.

Lisaks tegevuskuludele toetati Eesti Režissööride Gildi pilootprojekti oma liikmetele juristi teenuse pakkumiseks ning Ühisfondi vahenditest Ukraina filmitegijaid.

Teave teiste organisatsioonidega seotud suhete kohta

Käesolevas läbipaistvusaruandes toodud teave teiste organisatsioonidega seotud suhete kohta hõlmab endas EAÜ (EAAL-i esindajana) ja välismaiste KEO-de vahel sõlmitud lepingute alusel saadud andmeid. Nimekiri organisatsioonidest, kellega EAÜ-l on EAAL esindajana on kahepoolsed lepingud on leitav siit: <https://www.eau.org/see-on-eau/esindatud-valisuhingud/audiovisuaalautorite-uhingu-d/> Täpsema ülevaade väljamaksetest ja laekumistest välisorganisatsioonide kaupa leiab käesoleva aruande finantsosast ja EAÜ tegevusaruandest (lisa 1).

ERIRUANNE

Vastavalt AutÕS § 79¹⁶ lõike 3 punktile 4 peab eriaruanne sisaldama sotsiaal-, kultuuri- ja haridusteenuste osutamise eesmärgil majandusaasta jooksul õigustest saadavast tasust ning selle investeerimisest tekkinud tulust maha arvatud summad eesmärgiliikide kaupa ning iga eesmärgiliigi puhul teostatavate õiguste kategooriate ja kasutusliikide kaupa, sealhulgas sotsiaal-, kultuuri- ja haridusteenuste rahastamiseks mahaarvatud haldustasude summad ja eraldi sotsiaal-, kultuuri- ja haridusteenusteks kasutatud eraldi summad.

Lisaks läbipaistvusaruandes juba käsitletud tegevus-, haldus- ning tööjõukuludele, haldab EAALi juhatus ka organisatsiooni Ühisfondi. Ühisfond on sotsiaalsel, kultuurilistel või muudel EAAL liikmete ühishuvisid puudutavatel eesmärkidel kasutatav fond, millesse eraldise määr kehtestatakse üldkoosoleku otsusega. Ühisfondi kasutamise kohta teeb ettepanekuid juhatus ja otsustab üldkogu iga-aastases eelarvekavas.

2014. aasta üldkogul kinnitati eraldise määraks 10% erakopeerimise tasust. Perioodil, mil erakopeerimise tasusid ei laekunud või need olid märkimisväärselt väikesed, eraldati Ühisfondi makseid EAÜ vahendustasust. Aruandeperioodi alguses oli Ühisfondi saldo 87 437 eurot ning perioodi lõpul 77 437 eurot.

2022. aastal toetati Ühisfondist Ukraina filmiloojaid kogusummas 10 000 eurot, koostöös MTÜ Baltic Eventiga. Toetusest 7000 eurot maksti välja individuaalsete stipendiumitena otse seitsmele Ukraina autorile ning 3000 euro ulatuses kaeti Ukraina autorite reisikulud Baltic Eventil osalemiseks. Vastava toetuse eraldamine otsustati EAAL üldkogul 2022. Muid projekte 2022. aastal ei toetatud.

Aruandeperioodil ei lisandunud Ühisfondi vahendeid, kuna tänaseni puudub juhatuse konsensus selle pikemaajalise ja jätkusuutliku visiooni osas. Seetõttu ei ole loodud ega avalikustatud ka ka otsest ühisfondi kasutamise eeskirja. Ühisfondi vahendid on aruandeperioodi jooksul viidud eraldi pangakontole.